

BOŽJI SUD UTVRĐUJE JE LI KRIST NAŠ SPASITELJ I GOSPODAR

Ivan T. Blažen

Dr. Ivan T. Blažen je doktorirao iz Poslanice Rimljanima na Princeton Theological Seminaryju. Sada je profesor Novoga zavjeta na Pacific Union Collegeu u Californiji.

SAŽETAK:

Božji sud utvrđuje je li Krist naš Spasitelj i Gospodar

Priznanjem da je spasenje Božji dar odbacujemo li ideju o Kristu koji vlada kao suveren u našem životu? Ako bismo tako postupili, izobličili bismo Pavlovo učenje, jer dok on ističe jedno, ni u kom slučaju ne umanjuje drugo. Autor razvija argument prema kojem treba istaći da je Božje spasonosno djelo u isto vrijeme i dar i potraživanje u našim životima. Isus je oboje: i Spasitelj i Gospodar, i to ne samo u vječnosti već i sada. To nikako ne znači da je riječ o milosti koju treba pripomoći djelima. Oboje dolazi od Boga kao nedjeljiva cjelina. Oprost i obnova su komplementarni sadržaji jednog paketa. Dietrich Bonhoeffer je ispravno zaključio: "Jedini čovjek koji ima pravo reći da je opravdan samo milošću jest onaj koji je sve ostavio i slijedi Krista." Razmatrajući pitanje suda autor uspoređuje koncept istražnog suda s općenitim učenjem o sudu u Ivanovim spisima. On zaključuje da se istražni sud i konačni sud bave jednim temeljnim pitanjem koje im je zajedničko: Je li vjernikov život prožima neprestana vjera, pokajanje, napuštanje nastranosti i služba poslušnosti iz ljubavi? Ova dva suda su zapravo jedan koji ima dva vida, istražni i izvršni. Cilj im je isti: utvrditi je li Krist *moj* Spasitelj i Gospodar.

Isus je jednom rekao: "Što je Bog sjedinio, neka čovjek ne rastavlja!" (Mt 19, 6) Iako je prema kontekstu biblijskog teksta ovdje riječ o braku, suštinsko značenje ovog retka prikladno opisuje povezanost spasonosnih istina o Kristu kao Spasitelju i Gospodaru.

Na području Božje otkupiteljske milosti Božji dar i Božji zahtjev su nerazdvojno ujedinjeni. Što više čuvamo Božji dar koji nam je poklonjen, to ćemo više cijeniti Njegov zahtjev koji nam upućuje. Što temeljitije doživljujemo i prihvatimo Božju ljubav, to će u nama biti zdravije i dublje zasnovana nova etika ljubavi, novi život odanosti i službe.

Nije lako razdvojiti Božji dar od Božjeg zahtjeva, kao što nije lako odvojiti Krista kao Spasitelja od Krista kao Gospodara. Duboko uvjerenje da je Krist Spasitelj i Gospodar pripada suštini novozavjetnog kršćanstva. Krista možemo imati samo kao oboje - cjelovito. Postoji najprisnija povezanost između ovih dviju stvarnosti.

Kristovo spasiteljstvo objavljeno je na poseban način na križu, gdje je Kristova ljubav, već izražena tijekom Njegovog zemaljskog života, poprimila svoj vrhunski izraz. Ali upravo tu, na križu, Krist je objavljen i kao Gospodar. Njegovo gospodarenje je zasnovano na Njegovoj ljubavi. Kristova se vladavina rukovodi pravilom Njegove ljubavi.

Mnogi se boje ideje gospodarenja. Čini se da im taj pojam usmjerava misli na jedan grub, despotski autoritet koji ugnjetava. Ali, prema Novom zavjetu, ovo nije opis Kristove vladavine. Jedino u svjetlosti Krista kao Spasitelja možemo razumjeti Krista kao Gospodara. Krist vlada kao Gospodar s križa. Kristova samopožrtvovna ljubav pokazana u Njegovu životu i smrti žila je kucavica Njegove vladavine nad nama. Ne postoji neko drugo načelo koje krase Njegovu krunu osim onog izraženog na križu. Govoriti o Njegovoj vladavini ne znači ništa drugo nego opisati Njegovu požrtvovnu ljubav, čiji je cilj da zavlada cijelim svijetom. Na osnovu svoje ljubavi Krist zahtijeva naš cjelokupni život.

Držeći na umu nedjeljivost Krista kao Spasitelja i Gospodara, brzo možemo uočiti da postoji unutarnja veza između onoga što nam Krist daje i onoga što od nas traži:

On nam prilazi s ljubavlju - u svjetlosti i snazi svoje ljubavi
On traži da i mi volimo.

On nam prilazi s milošću - na osnovu radosti i sile svoje milosti
On traži da i mi budemo milostivi.

On nam prilazi s praštanjem - tako On traži da i mi opraštamo.

On nam prilazi s dobrotom i prijaznošću - On traži da i mi budemo dobri i prijazni.

On nam prilazi s nježnošću - On traži da i mi budemo nježni.

On nam prilazi sa žrtvom - u skladu s tim, On traži da i mi požrtvovno živimo.

On nam prilazi kao sluga - poradi toga On traži da i mi služimo drugima.

Sve što se očekuje od kršćanina da učini objavljeno je u daru spasenja i rezultat je onoga što Krist čini za čovjeka. Kristov dar je oboje, *sadržaj* Njegova zahtjeva i *snaga* za ispunjenje toga zahtjeva.

Navedimo toliko redaka na kojima se temelji ono što vjerni trebaju činiti na osnovi Kristova dara, sile, primjera i svega što je On učinio za njih. Naprimjer:

Ivan 13, 34: "Ljubite jedan drugoga; kao što sam ja ljubio vas."

Efežanima 5, 25: "Muževi, ljubite svoje žene kao što je i Krist ljubio Crkvu i sam sebe predao za nju."

Efežanima 4, 32: "Opraštajte jedan drugome, kao što je i Bog vama oprostio."

Rimljanima 12, 1: "Zaklinjem vas... milosrđem Božjim (Božja požrtvovna milost je opisana u Rimljanima 1-1) da prinesete sebe kao žrtvu živu, svetu i ugodnu Bogu."

Kološanima 2, 6: "Kako ste primili od Gospodina Krista Isusa, tako nastavite u njemu živjeti."

Galaćanima 5, 15: "Ako imamo život po Duhu, slijedimo Duha!"

Rimljanima 14, 8.9: "Ako živimo, Gospodinu živimo, tako, ako umiremo, Gospodinu umiremo. Dakle: i ako živimo i ako umiremo, Gospodinu pripadamo, jer zato Krist umrije i oživje da zagospodari i mrtvima i živima."

2. Korinćanima 5, 14.15: "Ljubav Kristova potpuno nama ovlada pri ovoj pomisli: Jedan je umro mjesto svijju, dakle, oni su svi umrli. A on je umro mjesto svijju, da živi ne žive više za same sebe, nego za onoga koji je umro i uskrsnuo za njih."

Rimljanima 14, 15: "Ako ti jelom žalostiš brata svoga, već ne postupaš po ljubavi. Ne upropašćuj svojim jelom onoga za koga je Krist umro."

Rimljanima 15, 2.3: Svaki od nas neka ugada bližnjemu u njegovu korist, za dobro, jer ni Krist nije sam sebi ugadao, nego (je trpio) kako stoji pisano: 'Pogrde onih koji te grde pale su na me'."

Filipljanima 2, 5-11. (Kristova poniznost i služba) u odnosu na *Filipljanima 2, 1-4*. (poziv crkvi da bude ponizna i da služi).

Na osnovi ovih i sličnih tekstova u cijelosti je jasno da je Kristovim djelom davanja sebe za nas ostvareno naše otkupljenje, ali je također istina da se u ovom davanju i samoodricanju otkriva sadržaj predanog života. Uvidjeti i prihvatiti ono što je Krist učinio za nas znači spoznati to što On želi postići kroz nas.

Živjeti u skladu s Njegovim zahtjevom, kao posljedicom stvarnosti Njegova dara, ne znači spasiti se svojim djelima. Pravilnije, tu se očituje istinsko prihvaćanje Mesije, a rezultat je oblikovanje svoga života u skladu s Njegovim izbavljenjem. Ne živjeti prema Njegovu zahtjevu isto je što i odbaciti Mesiju i kraljevstvo što ga On zasniva, kao i vladavinu koju utvrđuje. Može li Krist biti *naš kralj* ako mi nismo *Njegove sluge*?

Potrebna je potpuna sigurnost

Razmotrimo pobliže pitanje sigurnosti spasenja. Bez potpune sigurnosti da Bog prašta i da nas prihvaća nemoguće je živjeti za Krista i u skladu s Njegovim zahtjevom. Ako u cijelosti ne uvidimo da nas Bog prima, ne možemo se osloboditi tjeskobe i zaokupljenosti samima sobom kako bismo mogli imati dovoljno zanimanja i vremena da usmjerimo svoju pažnju na druge. Štoviše, bez osobne sigurnosti nikada nećemo razumjeti druge i imati dostatno snage da potpuno prihvatimo svoje bližnje. Kako mogu shvatiti što znači biti prihvaćen i uistinu prihvatiti druge ako ne znam da je Krist primio mene?

Ono što primamo u Kristu odlučuje što ćemo učiniti za Krista. Kristov dar možemo prenijeti na druge jedino kad smo ga doživjeli. Odgovarajući tekst nalazimo u 1. Ivanovoj 1, 1-3: "Što bijaše od početka, što smo čuli, što smo svojim očima vidjeli,... što su naše ruke opipale, o Riječi života... mi... svjedočimo..."

Prema Novom zavjetu isti događaj jamči naše oslobođenje i obnovljenje. Opraštanje je povezano s novim stvaranjem.

Sjećam se telefonskog razgovora poslije održane propovijedi na temu oprost i novo stvorenje. Moj sugovornik je rekao: "U toku prvog dijela tvoje propovijedi pomislio sam: Evo, opet smo na istom: još jedna propovijed o oprost. Ali, kada si došao do drugog dijela propovijedi u kojemu si govorio o novom stvorenju, uistinu si propovijedao evanđelje!" Bilo mi je drago što je netko utrošio vrijeme da se osvrne na moju propovijed, ali sam nekako osjećao da je okosnica mog izlaganja nezapažena i tako izgubljena.

Ja sam, naime, pokušavao reći da *oprost* rađa *obnovu*. Bez oprost je nemoguće doživjeti obnovu, a bez obnove oprost je prikraćen, nedjelotvoran i pogrešno predstavljen.

E. G. White, u svoja dva navoda, pomaže nam da bolje razumijemo oprost. Iako su napisani kao odgovor na različne situacije, oni su ujedinjeni i prikazom sadržaja spasenja u Kristu:

Kristova religija *znači više od oprost grijeha*; ona podrazumijeva brisanje naših grijeha, ali i ispunjavanje očišćenog srca darovima Svetoga Duha. Ona znači božansko prosvjetljenje, radost u Bogu. Ona znači imati srce lišeno svoga "ja" i koje uživa blagoslove stalne Kristove prisutnosti. Kada Krist vlada u duši, tu je čistota i sloboda od grijeha. Tada se u životu očituje slava, obilje i potpunost svrhe i plana evanđelja. Primanje Spasitelja donosi svježinu savršenog mira, potpunu ljubav i savršenu sigurnost. Život u kojem se može uočiti ljepota i miomiris Kristova karaktera svjedoči da je Bog uistinu poslao svojega Sina na svijet da bude Spasitelj.¹

Ali, oprost ima mnogo šire značenje no što to mnogi misle. Kada nam obećava da će obilno oprostiti, Bog dodaje, držeći da smisao toga obećanja nadmašuje moć našeg razumijevanja: "Misli moje nisu vaše misli, niti su vaši putevi moji putevi, veli Gospod; nego koliko su nebesa viša od Zemlje, toliko su putovi moji viši od vaših putova, i misli moje od vaših misli!" (Iz 55, 7-9) Oprost što ga Bog daje nije samo pravni čin koji oslobađa od osude. To nije samo oprost grijeha nego i oslobođenje od grijeha. To je izlivanje spanosne ljubavi koja preobražava srce. David je pravilno shvatio oprost kada se molio: "Učini mi, Bože, čisto srce, i duh prav ponovi u meni." (Psalam 51, 10) I ponovo kaže: "Koliko je

---

1 E. G. White, *Christ's Object Lessons*, (Washington, D.C.: Review and Herald Publishing Association, 1941), str. 419-420.

istok daleko od zapada, toliko udaljuje od nas bezakonja naša." (Ps 103, 12)²

Pavlov stav prema dvjema grupama ljudi koji su krivotvorili evanđelje, također nam može koristiti pri razumijevanju Božjeg dara i zahtjeva. Pavao osuđuje i jedne i druge. Prva je grupa smatrala da njihova djela zakona mogu pridonijeti opravdanju, a drugi su zaključili da bi opravdani mogli nastaviti s grešnim djelima.

Prva grupa je opisana u Poslanici Galaćanima. Ti su ljudi oduzimali od Kristovih zasluga dodavanjem Kristu svojih vlastitih djela. Prema Pavlu, opravdanje djelima, u bilo kojem smislu, znači kraj opravdanja milošću u svakom smislu. "... jer, ako opravdanje dolazi po Zakonu", ustvrdio je Pavao, "onda je Krist uzalud umro" (Gal 2, 21). Zaključak je jasan: Pošto je Krist umro da bi otkupio, svi oni koji žele biti opravdani djelima Zakona raskinuli su s Kristom i izgubili milost (Gal 5, 4). Protiv onih koji žele promijeniti evanđelje jedne jedine dovoljnosti Kristove Pavao izriče prokletstvo (Gal 1, 8.9).

Još jednu grupu učitelja Pavao uzima na zub. To su oni koji tvrde da Pavlovo učenje o opravdanju grešnika vjerom bez djela zakona vodi samo produženju grešnog života. Ako milost premašuje bilo koji veliki grijeh, kao što to Pavao tvrdi, onda je trajno umnožavanje grijeha dobro - jer pruža Božjoj milosti priliku da se pokaže na djelu! Ova se primjedba nalazi u Rimljanima 6, 1.2, gdje Pavao kaže: "Što ćemo dakle reći? Da dalje ostanemo u grijehu da se poveća milost? Daleko od toga." Pavao je bio posebno osjetljiv na ovu primjedbu. U Rimljanima 3, 8 on osuđuje ovo gledište s krajnjom ozbiljnošću. "Činimo zlo da bude dobro, kako nam neki klevetnički pripisuju i tvrde da mi to naučavamo. Oni zaslužuju kaznu."

U Rimljanima 6. jasno vidimo da, premda Pavao podučava opravdanje *grešnika*, on ne uči opravdanje *grešnosti*. Daleko od toga, on pokazuje da je kršćanin ujedinjen s Kristom u Njegovoj smrti i uskrsnom životu (redak 3-8). Dakle, kao što je Krist umro grijehu i otada živi Bogu (redak 10), tako isto čini i osoba koja je ujedinjena s Kristom krštenjem.

2 E. G. White, *Thoughts from the Mounth of Blessing*, (Mountain View, CA: Oacific Press Publishing Association, 1956), str. 114.

Istinski oprost vodi ka slobodi

Teško je shvatiti kako se moglo doći do primjedbe koju smo spomenuli u Rimljanima 6, 1. Zasigurno, ne ukida se nova etika, nego se utemeljuje razumijevanjem i usvajanjem Božje potpune dobrote prema čovjeku. Možemo li istinski doživjeti oprost i onda nastaviti još više vrijeđati Boga i svoje bližnje? Umjesto toga, nije li istina da pravi oprost vodi k stvarnoj slobodi, i to ne samo slobodi od kazne za grijeh nego i od sile grijeha?

Jasno je, i u isto vrijeme žalosno, da iza primjedbe prema kojoj milost ima za posljedicu prije grijeh nego službu, stoji onaj tko upravo svojim pitanjem - "Da dalje ostanemo u grijehu da se poveća milost?" - pokazuje da se pogrešno odnosi prema evanđelju. Takav čovjek tvrdi da prihvaća milost, ali za njega milost nije konačna životna pobuda i sila, sila koja daje sadržaj i oblik i razgovjetno ocrtava njegov cijeli život. Ovakvo razumijevanje jednostavno stavlja milost na sporedni kolosijek života, a od kršćanstva stvara nosioce zakonske izmišljotine po kojoj su pomilovani okorjeli zločinci koji nastavljaju živjeti zločinačkim životom što je njihov uhodani životni stil. (Ovo je bila optužba iznijeta protiv Pavlove teologije.)

Ovo učenje ne samo što kršćanstvo svodi na vijest o oprostima nego oprost prikazuje kao čin kome nedostaje stvaralački element i koji je lišen obnoviteljske sile. Oprost, koji je osnovni sadržaj opravdanja (vidi Rim 4, 6-8), odjednom znači samo slobodu od kazne, a ne istinsko pomirenje, predanje i službu Bogu - jedno novo životno usmjerenje i novo načelo života. Prema ovom učenju evanđelje osigurava kvantitativno produženje života u vječnosti, a ne način po kojem se može u sadašnjosti živjeti kvalitativno novim životom.

Onaj tko pripisuje ovakvo učenje Pavlu ili ga osobno zastupa, prenosi pojmove grijeha i milosti u svoje osobno iskustvo tako da grijeh u povijesti spasenja nije temeljito pobijeden milošću, kao što se to potvrđuje u Rimljanima 5, 12 i naredni reci. Prema ovom tekstu, grijeh koji je došao na svijet kroz Adama, bio je tako snažan da ga nije mogla zaustaviti čak ni objava Božjeg svetog Zakona na Sinaju. Problem nije bio umanjnjen, već uvećan, a grijeh se umnožio kao prijestup (redak 20).

Ali ono što Zakon nije mogao učiniti, jer je bio oslabljen tijelom, Bog je postigao kroz Isusa Krista (Rimljanima 8, 3). Svojom poslušnošću, nasuprot Adamovoj neposlušnosti, Krist je izveo pobjedu nad grijehom.

Kršćanin se poziva da sudjeluje u ovoj spasonosno-povijesnoj pobjedi Kristova života, smrti i uskrsnuća, a ne da živi kao da Krist nije u svojoj povijesnoj pobjedi nadvladao grijeh. Dopustiti grijehu da vlada u životu kako bi se milost *povećala*, za Pavla znači odbaciti ono što je Bog u svojoj milosti povijesno već učinio u Kristu.

Osoba koja je dala ovu primjedbu ne razumije izuzetno značenje milosti, kao one koja omogućuje novi moral i čini ga neophodnim. Milost nije sagledana kao Božji radikalni zahtjev za vjernikovom cjelokupnom osobom. Nešto kao da sprečava donošenje ovakvog zaključka, jer očekujemo da onaj kome je mnogo oprosteno zauzvrat mnogo voli (vidi Luka 7, 42.47) i da pokušava služiti i ugoditi onome kome je nanio uvredu i štetu.

Iz Pavlovog je učenja jasno da se ovdje radi o olakom razumijevanju milosti, u kojoj ne nalazimo poziv na život predanja. Dietrich Bonhoeffer je u cijelosti u pravu: "Jedini čovjek koji ima pravo reći da je opravdan milošću jest samo onaj koji je ostavio sve i pošao za Kristom."³Zapravo, s obzirom na stvarnost odanog života službe, je li Kristov poziv što ga je uputio Mateju "Hajde za mnom!" Božji dar ili zahtjev? Nisu li i dar i zahtjev spojeni u jedno? Nije li Božji poziv milost, a možemo li ikada istinski prihvatiti milost ako ne slijedimo Spasitelja? Slično ovome, kada Pavao govori o "plodovima Duha" (Gal 5, 22), i Božji dar i Njegov zahtjev su neraskidivo sjedinjeni.

Kao odgovor svima koji okrivljuju i iskrivljuju Božju milost, apostol Pavao uvjerljivo prosvjeduje u Rimljanima 6, 2. i 15. s "Bože sačuvaj!" (V.S.K.) Izraz "Bože sačuvaj!" dobiva svoje puno značenje u Rimljanima 6. poglavlju, koje se nalazi između prethodnih poglavlja u kojima je Pavao objasnio kako Božja pravednost pruža vjerniku milost i život, i drugog dijela poslanice, gdje je opisano djelovanje Božje milosti kod ostvarivanja pravednosti i jednog novog života. Ako je ljudskom grijehu potrebna Božja

3 Dietrich Bonhoeffer, *The Cost of Discipleship*, str. 43.

pravednost, onda Božja pravednost također zahtijeva čovjekovu poslušnost našem Gospodaru s kojim sudjelujemo u smrti i uskrsnuću. Nasuprot izjavi protivnika "Da dalje ostanemo u grijehu" (redak 1), Pavao poziva "neka više ne vlada grijeh u vašem smrtnom tijelu" (redak 12).

Pavao pokazuje da upravo ona osoba koja je opravdana milošću bez djela umire grijehu da bi živjela za Boga. Prema Rimljanima 6, 2: "Mi koji umriješmo grijehu, kako da još živimo u njemu?" Umiranje grijehu nije neki stupanj razvoja koji slijedi opravdanje, nego se ono stapa s opravdanjem.

Što za Pavla znači umiranje grijehu? Ukratko, to znači zamijeniti gospodara. Prije je grijeh gospodario, a sada je Krist Gospodar. Imati novog Gospodara znači biti slobodan od starog gospodara (to je dar), a regrutiranje u neprestanu službu novom Gospodaru predstavlja Božji zahtjev.

Daleko od učenja da je ova promjena gospodara postojano stanje bezgrešnosti, Pavao tvrdi da pod upravom novog Gospodara, Krista, kršćanin ratuje protiv grijeha (redak 12, 13), starog gospodara svoga života. Kršćanin je slobodan za borbu jer su okovi grijeha uklonjeni, a borba je neminovna jer je grijeh još uvijek prijetnja i izazov.

Uskrsnuli Krist vlada

Poziv u Rimljanima 6, 12 da ne dopustimo grijehu da vlada, znači da je sloboda koju stječemo Kristovim darom ustvari sloboda da budemo upotrijebljeni u Kristovom djelu. Poslušnost Kristu kao Gospodaru jednim je dijelom pripadanje Kristu kao Spasitelju. Uskrsnuli Krist vlada s križa nad svima koji su kršteni u Njegovu smrt.

Jednom riječju, prema Rimljanima 6. smrt grijehu znači slobodu od prevlasti grijeha da bismo se mogli oduprijeti zlu koje nas mami. Oslobođeni smo od grijeha kao našeg vladara da bismo se mogli boriti protiv grijeha, našeg neprijatelja.

S obzirom na važnost svega što smo spomenuli u ovom štitvu u svezi sa sudom zaključujemo: Očekujući djela kao plodove vjere, sud dokazuje i ustanovljuje stvarnost spasenja. Sud prema djelima u svojoj svezi s opravdanjem vjerom daje izraz cjelokupnosti i jedinstva spasenja, sagledanog u odnosu između Krista

Spasitelja i Krista Gospodara, Božjeg dara i Božjeg zahtjeva, između oslobođenja od prevlasti grijeha i borbe protiv privlačnosti grijeha.

Kada uvidimo istinsku narav povezanosti koja postoji između ovih odnosa, možemo sigurno reći da sud i opravdanje ne stoje u nekoj suprotnosti ili antitezi, već da se međusobno dopunjuju i dovršuju. Odbaciti istinu o sudu prema djelima značilo bi uskratiti cjelokupnost Božjim otkupiteljskim namjerama. Krist nas nikada ne ostavlja tamo gdje nas je pronašao. Spasitelj, koji je umjesto nas visio na križu, uvijek kaže svakome koga je opravdao: "Uzmi svoj križ i slijedi me!" (Mk 8, 34). Sud provjerava i utvrđuje slijedimo li Krista i je li On Spasitelj i Gospodar našega života.

Pred-adventni (istražni) sud i sud u spisima apostola Ivana

Adventisti sedmog dana vjeruju da Biblija uči o procesu suda koji počinje prije Kristova dolaska. Tradicionalno je ovaj sud nazvan istražnim sudom. Koje značenje ima ovaj pred-adventni sud? Da li je u suprotnosti s učenjem Pisma o opravdanju vjerom i sudu prema djelima? Uklanja li sigurnost spasenja stečenu na osnovi opravdanja vjerom? Kritičari adventizma kažu "da". Ponekad su nedostatna tumačenja istražnog suda možda i sugerirala opravdanost pozitivnog odgovora.

Međutim, naše je duboko uvjerenje da je pravilno protumačen istražni sud usklađen s opravdanjem vjerom i sudom prema djelima. Istražni sud sadrži u sebi obilježje ovih dvaju temeljnih učenja.

Pravilno protumačen istražni sud nije neki neovisan događaj, nešto izvan tijeka povijesti spasenja, jer bi to značilo osnovati neki drugi put spasenja. Bila bi to teška i pogubna greška. Pravilnije, istražni sud možemo valjano razumjeti samo kada ga gledamo u odnosu na (1) konačni sud i (2) Kristovu osudu grijeha na križu koja vodi Njegovu opravdanju grešnika vjerom.

Neki tvrde da E. G. White opisujući istražni sud u knjizi *Velika borba*⁴ zlorabljuje Bibliju jer tekstove koji govore o

4 Vidi, E. G. White, *Velika borba*, (Zagreb: Kršćanska adventistička crkva,

konačnom sudu primjenjuje na istražni sud. Jedno drugo, bolje objašnjenje je moguće. E. G. White piše o istražnom sudu u okviru tekstova koji govore o konačnom, cjelovitom sudu.

Istražni sud - sastavni dio konačnog suda

Dva glavna razmatranja podržavaju ovo učenje. Prvo, pioniri adventista sedmog dana, uključujući E. G. White, smatrali su da će se Kristov drugi dolazak zbiti vrlo brzo. Kraj istražnog suda i pojavljivanje Spasitelja sa svojom nagradom nazirali su na obzoru. U ovakvoj situaciji bilo je nemoguće odvojiti istražni sud od konačnog suda kada Krist dolazi sa svojom božanskom nagradom. Ustvari, razdoblje je istražnog suda bilo vrijeme posebne pripreme za susret s Kristom i mirnog provođenja Njegove pravedne odluke. Oni su najiskrenije vjerovali u kontinuitet ili usku povezanost između otvaranja knjiga prema kojima se ističu odluke pred-adventnog suda i izvršavanja odluke na adventnom sudu, koja može biti spasenje ili propast. Sve je to bio dio jedne te iste simfonije suda čiji je kraj morao uskoro doći.

Drugo, istražni sud i konačni sud zajedno postavljaju ista temeljna pitanja: Je li vjernikov život obilježen neprekidnom vjerom, pokajanjem, ispovijedanjem vjere i poslušnom službom ljubavi? Ovi pojmovi ukratko objašnjavaju mnoge izraze koje E. G. White upotrebljava u svom poglavlju o istražnom sudu u knjizi *Velika borba* opisujući što Bog očekuje od života onih koji polažu pravo na Njegovo opravdanje.

Sve što se traži od vjernika na istražnom sudu božanski Sudac, prema Pismu, očekuje od svoga naroda i prilikom konačnog suda. Ova dva suda predstavljaju ustvari jedan, a taj jedan sud ima dvije faze.

Na istražnom sudu razmatra se još jedan primarni element koji odgovara realnosti djelovanja Božje providnosti na križu (Rim 3, 21.24.25) i Njegovog opravdanja grešnika vjerom (Rim 3, 22.25.26).

Prema adventističkom učenju, kada pokajani grešnik dođe Kristu i izrazi svoje povjerenje u Spasiteljevu pomirbenu žrtvu, u nebeskim knjigama se uz njegovo ime zapisuje oprost.⁵ Ovaj

---

1962), str. 389-399.

⁵ White, *Velika borba*, str. 393.

zapis o oprostima može se vidjeti poslije otvaranja knjiga na sudu. Očito, istražni sud se ne bavi samo grijesima čovječanstva nego i Kristovim opravdanjem.

Dakle, kada sve ovo uzmemo u obzir, i uvidimo da i opravdanje vjerom i budući sud prema djelima čine sadržaj istražnog suda, možemo zaključiti da ovaj sud odgovara na dva pitanja. Prvo, je li grešnik tražio i prihvatio Kristov oprost svojih grijeha? Drugo, je li oprost u njegovom životu urodio dobrim rodovima?

Da bismo proširili međusobno udružen sadržaj i djelotvornost ovih dvaju pitanja koja se u suštini odnose na istražni sud, postavljamo sljedeća pitanja u obliku neprestanog oslovljavanja vjernika uz isticanje interesa ovoga suda prema svim vjernicima. Je li Isus tvoj Spasitelj i Gospodar? Što si učinio s Kristovim križem i s milošću koja je na njemu otkrivena? Je li križ potreban tijekom tvog cijelog života ili samo u određenom razdoblju? Kada ti je razapeti Krist pristupio sa svojim darom i zahtjevom, jesi li mu se pokorio i pošao za Njim uzevši svoj križ, ili nastavio svojim putem - onim istim kojim si hodio prije susreta s Njim? Je li Krist zarobio tvoje misli i djela? Ili, jesi li se - ne daj Bože! - odvojio od Njegove milosti odričući svojim životom ono što si priznao svojim usnama? Da li te je sloboda od osude Božjeg Zakona navela na novu vjernost tom Zakonu u sili Kristove milosti? Jesu li Kristova ljubav i oprost postali razlogom zbog kojeg ti opraštaš i voliš druge?

Jedino kada potvrdno odgovore na ova pitanja, konačno otkrivenje Božjeg praštanja i milosti pruža se vjernima u skladu s Kristovim riječima: "I oprostite nam duge naše (na budućem sudu) kako i mi opraštamo dužnicima svojim (na ovom svijetu)" (Mt 6, 12).

Ako ovakvo Božje postupanje sa čovjekom na istražnom sudu lišava vjernika sigurnosti spasenja, kao što to neki pretpostavljaju, tada istu primjedbu moramo primijeniti i na konačni sud. Teško da tko može vjerujući u biblijsko učenje o konačnom sudu staviti primjedbu na srodni sadržaj koji nalazimo u istini o istražnom sudu. Tvrditi da Božji zahtjev *nije* na putu vjernikove sigurnosti spasenja prilikom konačnog suda, a da je to slučaj s vjernikovom sigurnošću na istražnom sudu, nije logično. Ovakav

stav možemo opravdati samo ako objašnjavamo konačni sud prema teologiji - jednom-spašen - uvijek-spašen. Takva učenja i automatska sigurnost spasenja, koja očito iz njega proistječe, naravno da su u suprotnosti i s istražnim sudom i s njegovim pojmom sigurnosti - sigurnosti koja se stječe stalnim približavanjem Kristu.

Međutim, biblijski tekstovi o sudu, kao naprimjer ovi navedeni u štitvu, sasvim jasno dokazuju da je učenje jednom-spašen-uvijek-spašen neosnovano. Ako je to tako, tada je pitanje istinske prirode sigurnosti spasenja aktualno za *svakoga* tko priznaje da "nam se svima (i vjernima) treba pojaviti pred sudom Kristovim, da svaki primi što je zaslužio: nagradu ili kaznu, već prema tome što je za zemaljskoga života činio" (2 Kor 5, 10).

Ako ustvrdimo da upućivanje istražnog suda na savršenost oduzima vjerniku sigurnost, tada moramo spomenuti da Pismo upućuje isti poziv. Ovome u prilog dovoljno je navesti 1. Solunjanima 3, 13. i 5, 2.3. Ali vjerni imaju razloga za radost bez obzira na strogost Božjeg zahtjeva: "Vjeran je onaj koji vas je pozvao: on će to i učiniti." (1. Sol 5, 24) I zato vi koji vjerujete, "Hvalite Jahvu, jer je dobar, jer je vječna ljubav njegova!" (Ps 106, 1)

Cjelokupni odnos istražnog suda prema opravdanju i konačnom sudu možemo predstaviti na sljedeći način. Prvo, istražni sud utvrđuje i potvrđuje opravdanje što ga je Krist stekao na križu a vjerni ga prihvaćaju vjerom. Drugo, istražni sud je svečani uvod u konačni sud koji se dovršuje Kristovim drugim dolaskom i razdobljem poslije milenija. Tijekom početne faze završnog suda iznosi se na vidjelo istinska povezanost vjernika s Kristom, a u konačnom razdoblju suda vjerni su nagrađeni u skladu s istinskom prirodom njihove službe za Krista.

Svrha istražnog suda

Adventisti sedmoga dana ne uče da tijekom istražnog suda Bog prikuplja informacije koje mu dotada nisu bile dostupne. Na kraju krajeva, autor knjiga koje se otvaraju na sudu jest sam Bog. Knjige ne sadrže neke nove podatke koje Bog još treba prikupiti, nego stare, dobro poznate činjenice koje Bog sada želi objelodaniti. Dakle, svrha istražnog suda, što se Boga tiče, nije

utvrditi stvarnost, nego joj skinuti masku, nije doznati istinu, nego je razotkriti.

Kao rezultat ovog procesa izlaganja, objašnjavanja i otkrivenja otkupljeni kliču:

" 'Velika su i divna tvoja djela, Gospodaru' Bože, Svemoćni! 'Pravedni su i ispravni' tvoji putovi, Kralju naroda! Tko da te Gospodaru, ne poštuje i 'tvoje ime ne slavi'? Ti si, naime, jedini 'svet'; da, 'svi će narodi doći i pokloniti se pred tobom', jer si pokazao svoja pravedna djela." (Otk 15, 3.4)

Kao što Pavao piše: "O dubino bogatstva, mudrosti i znanja Božjega! Kako su nedokučive njegove odluke, i kako neistraživi njegovi putovi! Tko je naime upoznao Gospodnju misao? Tko li mu je bio savjetnik? Tko li mu je nešto prije dao da bi mu morao uzvratiti? Sve je od njega, po njemu i za njega. Njemu pripada slava zauvijek. Amen." (Rim 11, 33-36)

Razmotrimo sada neke vidove učenja apostola Ivana o sudu, koji će nam pomoći da bolje razumijemo ovaj predmet. Ponekad je Ivanovo učenje upotrebljavano da umani ili potpuno spriječi osnovno učenje Novog zavjeta o budućem sudu, kao i druge istine vezane uz sud. Sve ono što ćemo iznijeti u ovom osvrtu na Ivanovo učenje odnosi se na pred-adventnu fazu konačnog suda.

Činjenica je, prema Ivanu, da je križ Božji sud nad grijehom (Iv 12, 31-33; 16,11) i tako sud vjernih kao i nevjernih pripada prošlosti. Odluke suda ovise o prihvaćanju ili odbacivanju Kristove svjetlosti (Iv 3, 18-21). Ovim istinama treba odati duboko priznanje. One izuzetno doprinose sveopćem razumijevanju suda u Novom zavjetu.

Međutim, ovim istinama koje iznosi apostol Ivan ne smijemo dopustiti da pregaze i neutraliziraju ono što Pavao i ostali dio Novog zavjeta jasno uče, naime da dan suda nad ovim svijetom tek dolazi i da će čak i vjerni biti pozvani na odgovornost pred Kralja. Drugim riječima, opis prošlog vida suda kod Ivana ne smijemo koristiti da bismo ukinuli obilježje suda vezano uz budućnost, o čemu čitamo na drugim mjestima.

Ali, prići proučavanju ovog predmeta samo na ovaj način značilo bi ga prekomjerno pojednostaviti, jer nije istina da za Ivana sud uvijek pripada samo prošlosti, niti nam ostali biblijski

materijal govori o sudu u budućnosti. Naprimjer, apostol Pavao naučava kako o budućem tako i o prošlom sudu. Rimljanima 8,3 jasno uči da je Bog poslao svojega Sina i "osudio grijeh u tijelu". I ovo učenje očito proistječe iz istine o opravdanju vjerom. Opravdanje vjerom znači da je presuda prošlog suda prisutna u našoj sadašnjosti, pokrećući tako kršćaninovo postojanje (ali bez negiranja budućeg suda koji je prema djelima, kao što smo to već ranije uočili).

Apostol Ivan također govori o prošlom i o budućem vidu suda. Prema Ivanu 12, 48: "Tko mene prezire i ne prima mojih riječi, imat će svog suca. - Riječ koju sam vam navješćivao sudit će mu u posljednji dan." U Ivan 5, 29 nalazimo opis onih koji će biti podignuti "u uskrsnuće suda" (V.S.K.) U 1. Ivanovoj 4, 17 čitamo o kršćanima koji su "sigurni u pogledu Sudnjega dana". Dakle, kod Pavla i kod Ivana nailazimo na "već" i "ne još" teologiju suda. Ali, prema Pavlovom učenju, ovaj budući ili "ne još" vid suda odnosi se i na vjerne, a konačni rezultat može biti negativan ako Krist nije bio proslavljen u njihovom tijelu. A što Ivan kaže? Da li vjerni dolaze na budući sud i da li je moguć negativan rezultat?

Neki odgovaraju na ovo pitanje s izrazitim "Ne", temeljeći naročito svoj odgovor na Ivanu 5, 25, gdje Isus kaže: "Zaista, zaista, kažem vam, tko sluša moju riječ i vjeruje onome koji me posla, ima vječni život. On ne dolazi na sud, već je prešao iz smrti u život." Iako ovaj tekst sadrži divnu vijest o već postignutom prijelazu iz smrti u vječni život onih koji su saslušali i poslušali Isusovu riječ, na osnovu nekoliko zapažanja zaključujemo da bi na osnovu ovog teksta bilo pogrešno tvrditi kako je Ivan učio da vjerni nemaju veze s budućim sudom.

1. Ovaj tekst ne tvrdi da vjernici ne dolaze ni u kom smislu na sud. Grčka imenica koju prevodimo riječju *sud* ponekad znači "osuda" u Ivanovim spisima (Iv 3, 19; 5, 29; vidi istu upotrebu grčkog glagola *krinō* u 3, 17.18; usporedi Dj 13, 27; Rim 14, 22 i 2 Sol 2, 12).

Budući da je pojam suda suprotan vječnom životu u Ivanu 5, 24, tekst koji razmatramo ustvari govori da vjernik ne dolazi na sud koji osuđuje. Kako vjernik može izbjeći ovakav sud? Ovo nas uvodi u sljedeću točku.

2. Ono što omogućuje vjerniku da izbjegne sud koji osuđuje i da dobije život vječni jest slušanje i vjerovanje Isusovih riječi. Grčke riječi za "slušanje" i "vjerovanje" nalaze se u sadašnjem vremenu, što znači da obilježavaju neprekidno, a ne trenutačno, jednokratno slušanje i vjerovanje.

Jedino neprekidnim slušanjem i vjerovanjem stječe se život vječni i izbjegava sudska osuda koja očekuje one koji su činili zlo (Iv 5, 29). Ukinuti jednu stvarnost i potrebu (slušanje i vjerovanje), znači odreći se druge (posjedovanje vječnog života i izbjegavanje osude). Ne uči li Ivan 3, 18 da onaj koji *vjeruje* u Krista nije osuđen, ali onaj koji *ne vjeruje* već je osuđen? Prisutnost "već" značenja u drugom dijelu ovog retka ne veže smisao retka samo uz prošlost. Ako tko prestane vjerovati - a Ivan nigdje ne isključuje ovu mogućnost - "već" (ili prošla, negativna presuda) stupa na snagu. Navedimo kao primjer Ivan 3, 36: "Tko vjeruje u Sina, ima život vječni, a tko ne vjeruje Sinu, neće vidjeti života." Osim ako Ivan zastupa učenje jednom-spašen - uvijek-spašen, prestanak vjerovanja znači prestanak života. Vidimo da *vječni* život ovisi o *neprestanoj* vjeri.

Sadašnje svršeno vrijeme što je upotrijebljeno u Ivanu 5, 24 u opisu prijelaza iz smrti u život, ne označuje neki nepovratni korak koji čak i nevjerovanje može preinačiti. Rezultat ove promjene je *stanje života* u kojem se vjernik nalazi (značenje sadašnjeg vremena grčkog glagola) i koje traje dokle god on sluša i vjeruje. Ovaj tekst ustvari govori o postojanosti, ali ne o postojanosti koja je odvojena od trajnosti vjere.

Na isti način, činjenica da prema Ivanu 10, 28.29. Kristove ovce neće nikada propasti i da ih nitko neće oteti iz Kristovih ili Očevih ruku, uvjetovana je slušanjem Pastirova glasa i sljedbom Njegovih stopa. Ništa nas ne navodi na zaključak da je ovo slušanje i sljedba prema nuždi (pripremajući put konceptu nužnosti i automatskog trajanja vječnog života) a ne prema izboru.

Moramo ostati u Kristu

3. Drugi tekstovi apostola Ivana izričito ističu da vjernik može biti nepovoljno suđen. 15. poglavlje Ivanova evanđelja poziva vjerne da ostanu u Kristu i da donose rod. Lozu koja nema

roda Otac "siječe" (redak 2). Ista je misao izražena na još dramatičniji način: "Ako netko u meni ne ostane, bacit će se kao mladica napolje i osušit će se. Takve potom skupe i u oganj bace da gore" (redak 6).

4. U Prvoj poslanici Ivanovoj nalazimo nekoliko tekstova koji opisuju na osnovu čega vjernik ima život:

a. Vjerovanja i priznavanja Krista(2, 22; 4, 2.3.15; 5, 9-13).

b. Prebivanja u Kristu (2, 24.25.28).

c. Držanja Božjih zapovijedi (2, 3-5.17; 3, 21-24; 4, 21; 5, 2.3).

d. Hod kao što je Krist hodio (2, 6).

e. Nastojanja da čini pravo a kloni se grijeha (2, 29; 3, 6.7.10).

f. Ljubavi jednog prema drugom (2, 7-11; 3, 11-17; 4, 7.8.11.16.17.20.21; 5, 2.3).

g. Odbojnosti prema svijetu (2, 15.16).

Ovo su ispiti života, jer prema Ivanu, njihova prisutnost ili odsutnost jasno pokazuje ima li tko ili nema život. Zapazimo, naprimjer 1. Ivanovu 3, 14. (što možemo usporediti s Ivanom 5, 24): "Mi znamo da smo prešli iz smrti u život, jer ljubimo braću. *Tko ne ljubi, ostaje u smrti.*" U skladu s 1. Ivanovom 4, 16.17, "tko ostaje u ljubavi, ostaje u Bogu" pa je prema tome "već sad siguran u pogledu Sudnjeg dana". Čini se da je zaključak očit: Onaj koji ne ostane u ljubavi, ne može imati povjerenja u pozitivan ishod Sudnjeg dana.

Na osnovu širih struktura Ivanove misli, kao i neposrednih egzegetskih pojedinosti u Ivanu 5, 24, ne možemo zaključiti da vjernik nema nikakve veze s budućim sudom. Ovaj zaključak je još podržan razmatranjem Ivana 5, 28.29, teksta usko povezanog s Ivan 5, 24. Jesu li ovi koji su činili dobro i koji su prema tome uskrsnuli na život vječni ustvari oni koji su samo vjerovali, pri čemu je činiti dobro *isto* što i vjerovati (Iv 5, 24)? Ili su to oni kod kojih su dobra djela *posljedica* vjerovanja, iz čega proistječe da - ako vjera nije objelodanjena i dokazana dobrim djelima, postoji samo uskrsnuće na osudu suda. Sigurno da je drugi izbor najbolji. Više je nego vjerojatno da se "činiti dobro" u Ivanu 5, 29 odnosi, bar djelomice, na ljubav prema

drugim ljudima, o čemu Ivan govori u 1. Ivanovoj 3, 14, tekstu koji, kao i Ivan 5, 24, govori o prijelazu iz smrti u život.

Zaključak

Opravdanje i sigurnost spasenja ne stječu se ljudskim djelima niti vjerom kojoj dodajemo ljudska djela. Opravdanje i sigurnost spasenja dolazi jedino savršeno dostatnim djelom Isusa Krista kao Spasitelja.

Ali Krist koji je naš Spasitelj također je i naš Gospodar. Odnos koji vlada između opravdanja i suda, vjere i djela možemo pravilno objasniti jedino promatranjem Isusa Krista i uvidanjem nedjeljive povezanosti između Njegova spasiteljstva i gospodarenja. Kao što je Krist nedjeljiv, tako i stvarnosti koje se odnose na Njega ne mogu biti odvojene jedna od druge. Silom Svetog Duha vjera uvijek rađa rodove u životima opravdanih.

U svojoj dvostrukoj službi, kao Spasitelj i Gospodar, Krist je osudio grijeh na križu, opravdava grešnika vjerom i sudi opravdane na osnovu djela. Križ je sredstvo s pomoću kojeg opravdanje postaje djelotvorno; vjera je sredstvo kojim prihvaćamo opravdanje; a dobra djela su sredstvo kojim opravdanje nedvojbeno došlo na vidjelo. Djela koja su rezultat Kristove pravde svjedoče u prilog stvarnosti i životnoj snazi opravdanja. Odsutnost ovakvih djela označuje prekinutu vezu s Isusom.

Kao Spasitelj, Krist je poslušao Boga nas radi; kao Gospodar, On nas poziva da poslušamo Boga Njega radi. Kao Spasitelj, Krist je dao svoj život za nas; kao Gospodar, On želi da živimo za Njega.

Što dublje razumijemo bogatstvo Kristove milosti, to ćemo jasnije čuti Kristov poziv na poslušnost. Međutim, onaj koji vjeruje ne odaziva se na ovaj poziv kao na neku strogu obvezu, već je taj odaziv za njega izraz svesrdne zahvalnosti. S obzirom na Kristovu beskrajnu ljubav, obveza prestaje biti teškom dužnosti i postaje laganim Kristovim jarmom. Apostol Pavao je raspolagao skladnim razumijevanjem Božjeg spasenja kada je rekao: "Jer sam ja najmanji među apostolima, koji nisam dostojan nazvati se apostol... (V.S.K.) Milošću sam Božjom ono što jesam. A milost koju mi je Bog dao nije bila bez uspjeha. Naprotiv,

trudio sam se više nego oni svi, ne ja, nego milost Božja sa mnom." (1 Kor 15, 9.10)

Kao rezultat svojih prihvaćanja dara Božje milosti koja pravda primijeni Pavlove riječi na sebe: "I ono je moja molitva: Neka vaša ljubav sve više raste u prvoj spoznaji i svakom rasuđivanju da možete prosuditi ono što je bolje: da budete čisti i besprijeckorni za Kristov dan, i na slavu i hvalu Božju puni roda - pravednosti - koja dolazi po Isusu Kristu." (Fil 1, 9-11)

Izvornik: Adventist Review, kolovoz 1983. (Tiskano s odobrenjem Adventist Reviewa)

S engleskog preveo: Dragutin Matak

SUMMARY:

God's Judgment Investigates if Christ is Our Savior and Lord

By recognizing salvation as a gift from God, do we then abandon the idea that Christ is to rule as sovereign over us in this earthly life? To do so would distort Paul's intent, for when he stresses the first he by no means negates the second. Author develops the argument by stressing the idea that the saving act of God is at once a gift and a claim upon our lives. Jesus is both Savior and Lord in dimensions that involve not only eternity but the present as well. In no sense it is an issue of grace with added works. Both stem from God as an indivisible unit. Forgiveness and renewal are complementary sides of one package. Dietrich Bonhoeffer is right when he says that "the only man who has right to say that he is justified by grace alone is the man who has left all to follow Christ." In dealing with the judgement theme the author compares the concept of the investigative judgment to the teaching on judgment in general in John's writings. He concludes that the investigative judgment and the final judgment deal with a basic question common to both: Is the believer's life one of continuing faith, repentance, confession, and obedient service in love? The two judgments are really one, but the one judgment has two phases. They have the same goal: to establish if Christ is *my* Savior and Lord.